

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 Oslo

Vår ref: RB Oslo, 13. oktober 2016

Høringsvar – NOU 2016:7 Norge i omstilling – karriereveiledning for individ og samfunn

Tekna er landets største forening for akademikere. Vi har ca. 72 000 medlemmer med høyere grads universitets- og høyskoleutdanning innen teknisk-naturvitenskapelige fag.

Dette høringsvaret må sees i sammenheng med Teknas tidligere [innspill til karriereveiledningsutvalget](#) den 15.10.2015, til partenes fellesbrev datert 1.2.16 og til muntlige innspill i partsmøtet med karriereveiledningsutvalgets leder 12.2.16.

Et helhetlig system for karriereveiledning med nasjonale kompetansestandarder

Tekna er enig i de kompetansestandardene som foreslås av utvalget. Det er viktig at det stilles krav til karriereveiledernes utdanning og kompetanse om vi skal øke kvaliteten på karriereveiledningstilbudene. Karriereveiledere på karrieresentrene og i høyere utdanningsinstitusjoner bør ha karrierefaglig utdanning på mastergradsnivå.

Etablering av karrieresentre med tilstrekkelig kapasitet i alle fylker

Tekna støtter utvalgets forslag om å etablere et karrieresenter med tilstrekkelig kapasitet i alle fylker. Noen fylker har fortsatt ikke slike sentre og de som finnes er langt fra dimensjonert til å møte behovet som en av fire voksne rapporterer om i befolkningsundersøkelser.¹ Det er samtidig et problem at tilbudet er så ulikt i fylkene, dersom likeverdighet skal holdes frem som prinsipp. Det er også et problem at kapasiteten i så stor grad varierer mellom fylkene som har karrieresentre. Det er også et problem at sentrene har ulike tilbudsporteføljer. Tjenesten kan fremstå som nokså ulik i fylkene. Tekna er enig i at målet om et likeverdig tilbud på tvers av fylkene langt fra er nådd.

Det er behov for karrieresentre hvor man kan snakke med noen ansikt til ansikt, ikke bare over nett. En slik tjeneste vil være nyttig for de som ikke finner tilstrekkelig med informasjon på nett eller ikke er komfortabel med netjtjenester. Det er over en halv million i Norge i dag som bytter jobb

¹ Jf. s. 68 i NOU-en.

hvert år. Det er viktig at disse har mulighet til å oppsøke et kompetent miljø for å få tilstrekkelig med veiledning og hjelp, og at tilbudet fortsatt er gratis og tilgjengelig for alle voksne.

Statlig finansiering av karrieresentrene

Utvalget synes å ha fornuftige vurderinger mht. en bedre statlig tilskuddsordning. Ved å gi fylkeskommunen lovpålagt plikt til å tilby karriereveiledning, må den statlige finansieringen gis gjennom rammetilskuddet til fylkeskommunene. Utvalget mener det bør overføres midler fra både Kunnskapsdepartementet, Arbeids- og sosialdepartementet og Justisdepartementets budsjetter. Tekna er enig i dette siden karrieresentrene vil løse oppgaver på alle de tre departementenes områder. Utvalget mener det er «utilfredsstillende og ikke bærekraftig at den statlige finansieringen av karrieresentrene så langt har vært gitt som tilskudd gjennom utviklingsmidler». Å legge den statlige finansieringen inn i rammetilskuddet er også i overenstemmelse med anbefalinger i Kommunal- og moderniseringsdepartementets veileder for statlig styring av fylkeskommuner, for en oppgave som har karakter av å være varig.

Karriereveiledningstilbud på nett med selvhjelpsressurser og e-veiledningstjeneste.

Tekna støtter forslaget om å etablere et nasjonalt nettsted for utdanning og karriere for å gi bedre tilgang til relevant, nøytral og kvalitetssikret informasjon, selvhjelpsressurser og e-veiledning. Nettbaserte tjenester blir stadig mer vanlig, og det er viktig å være tilgjengelig på de arenaene som er aktuelle for brukerne.

Tekna mener det er fornuftig å bygge videre på nettstedet utdanning.no for å utnytte ressursene som allerede eksisterer. Vi mener ellers at myndigheter, utdanningsinstitusjoner og skoleeiere må bli flinkere til å informere om ressursider på nett. I vår undersøkelse blant rådgivere i grunnopplæringen høsten 2015 viste det seg at snau 1 av 4 kjente til Lektor2.no og Ent3r.no. Til sammenligning kjente 63% til Rollemodell.no og 50% til Hvakanejgblimedrealfag.no.

Veiledningen i skolen må styrkes

Tekna er glad for at et enstemmig utvalg anbefaler de samme tiltakene som Tekna har argumentert for når det gjelder grunnopplæringen. Dette gjelder særlig anbefalingene om å:

- innføre kompetansekrav for karriereveiledere.
- gi lærlinger rett til karriereveiledning på linje med ordinære elever.
- minst doble ressursen til karriereveiledning (utdannings- og yrkesrådgivning), noe som også ble anbefalt av Karlsenutvalget i 2008. I dag er denne ressursbestemmelsen nedfelt i avtaleverket mellom partene. Alternativt bør det komme på plass en nasjonal lov/forskrift som øker minstekravet til rådgiverressurs, slik at dette ikke blir et forhandlingsspørsmål. I Teknas spørreundersøkelse blant et representativt utvalg karriereveiledere høsten 2015 mente hele 96% at dette var meget eller ganske viktig.

- skille tydelig mellom stillinger som sosialpedagogiske rådgivere og karriereveiledere, da dette krever vidt forskjellig kompetanse, jf. også øverste kulepunkt. I dag må svært mange rådgivere utføre både sosialpedagogisk rådgiving og karriereveiledning i tillegg til undervisning. Tekna støtter at karriereveiledning i så stor grad som mulig bør være en fulltidsstilling i skolen - ikke en del av lærerjobben, slik det er mange steder i dag.
- beholde rådgiverne på skolen, der elevene befinner seg (og ikke legge denne lovpålagte oppgaven til et sentralt karriereveiledningssenter utenfor skolen).
- etablere tilbud om videreutdanning for karriereveiledere.

Tekna forventer at disse anbefalingene nå følges opp.

Tekna er enig i at karriereveiledere i grunnopplæringen bør ha utdanning innen karriereveiledning på minst 60 studiepoeng, og at lærere i faget utdanningsvalg må ha karrierefaglig utdanning på minimum 30 studiepoeng for å kunne undervise i faget.

Enkelte undersøkelser tyder ellers på at selve rådgiverfunksjonen vil kunne få økt oppmerksomhet og «drahjelp» på skolene dersom rådgiverne er representert i skolens ledergruppe i kraft av å være rådgiver.

Alle læresteder må ha karriereveiledningstjenester

I dag har mange læresteder innen høyere utdanning gode karrieresentre, men det er også mange steder hvor dette tilbudet ikke er tilfredsstillende. Tekna støtter anbefalingen om at Kunnskapsdepartementet må signalisere en tydeligere forventning om at alle utdanningsinstitusjoner skal tilby gode karriereveiledningstjenester til alle studenter – i tråd med de foreslåtte nasjonale standardene. Departementet bør også i større grad etterlyse karriereveiledning som en del av institusjonenes strategier.

Det er viktig at karrieretjenestene kan bidra med å etablere kontakt mellom bedrifter/arbeidsliv og studenter. Karrieretjenestene må videre tilby hjelp til CV, jobbsøknad og trening/tips til jobbintervju. For studenter som er usikre på hva de kan jobbe med etter endt studium må karrieretjenestene kunne gi råd om hvor de kan jobbe og hva de kan jobbe med. I en tid med mye omstilling er dette spesielt viktig.

Avsluttende kommentarer

Karriereveiledere kan ikke kunne alt om mulige veier videre. Det er derfor viktig å legge til rette for at rådgivere i skolen trekker inn ressurser som finnes utenfor skolen i sitt daglige arbeid. Tekna erfarer at karriereveiledere ønsker mer kontakt med lokalt og regionalt arbeids- og næringsliv og mer informasjon fra utdanningsinstitusjoner om mulige faglige karriereveier.

Tekna er ellers enig med bl.a. NHO i at utredningen ikke sier nok om hvordan det store behovet for profesjonelle karriereveiledere skal dekkes.

Med vennlig hilsen

Tekna – Teknisk-naturvitenskaplig forening

Ivar H. Kristensen

Ivar Horneland Kristensen

generalsekretær